

Nummer 42/november 2015

De tijd waarin wij leven vraagt steeds meer om het nemen van vrije (sociale) initiatieven van mensen, individueel en gezamenlijk. De Stichting De Grijpvogel is in deze geest opgericht, neemt zelf initiatieven en bevordert en ondersteunt het nemen van initiatieven door anderen.

De overwegend kleinschalige initiatieven kunnen economisch van karakter zijn, dan wel sociaal-politiek of cultureel in brede zin (kunst, literatuur, filosofie, educatie e.d.).

Nieuwsbrieven van de Stichting 'De Grijpvogel' beogen geïnteresseerden te informeren over wetenswaardigheden in dit verband. Reacties worden beslist op prijs gesteld en er bestaat geen enkel bezwaar tegen het doorsturen van de nieuwsbrieven aan andere (potentieel) geïnteresseerden.

Deze nieuwsbrieven worden gepubliceerd op de website www.stichtingdegrijpvogel.nl en ook op www.bekieketmar.nl/Bekiek_et_mar/st_De_Grijpvogel.html

1. KORTE SAMENVATTING VAN DEZE NIEUWSBRIEF

- Enkele korte berichten
  - Presentatie boek 'Anno Smith, keramist. De grote gevelversierder'
  - Nieuwe website 'Bekiek et mar'
  - Het boek 'rechtvaardigheid' van Michael J. Sandel in studie Filosofie in groepsverband
- Gemeentegeld voor maatschappelijke initiatieven
- Gevelsteen gemeentewapen Ooststellingwerf in Groninger Museum
- Het publieke kunstwerk 'Het haren van de zeis' in Nijberkoop van Annet Haring (1996)

2. ENKELE KORTE BERICHTEN

- **Presentatie boek 'Anno Smith, keramist. De grote gevelversierder' in het Groninger Museum**

Anno Smith (1915-1990) was een Groninger keramist die zich, na een studiereis door Italië, onder andere ging toeleggen op het maken van geveldecoraties. In de periode na de Tweede Wereldoorlog verfraaide hij veel gevels van scholen, flats en winkels in diverse wijken in de stad Groningen met

keramische reliëfs en sculpturen. Hij is ook de vervaardiger van tientallen gevelstenen met het gemeentewapen van Ooststellingwerf. Eén daarvan wordt getoond op een tentoonstelling over zijn werk in het Groninger Museum. Op donderdag 26 november jl. is daar het boek 'Anno Smith, keramist. De grote gevelversierder' gepresenteerd. Zie hieronder bij 5 een verslag van deze presentatie.

<http://www.regiokranton groningen.nl/presentatie-boek-over-groninger-keramist-anno-smith/>

<http://www.groningermuseum.nl/Anno-Smith>

<http://keramistannosmith.nl/>

- **Nieuwe website 'Bekiek et mar'**

De Stichting de Grijpvogel maakt deel uit van het platform van de website 'Bekiek et mar'. Dit platform heeft een nieuwe website. Deze is het bezoeken waard op www.bekieketmar.nl.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

'De webstee 'Bekiek et mar' is een Eupen platform veur meensken die schrieven, of wat anders doen mit et Stellingwarfs en de Stellingwarven.

De webstee kan een uuthangbod wezen, een pertaol waor elke Stellingwarver zien ei kwiet kan en een pertaol naor aandere Stellingwarfse websteden. We hopen zo aktieve uutwisseling tussen deelnemers an te vieteren en an de rol te brengen.

Et kan verhaelen, gedichten, zels inspreuken vassies angaon, schrievers een podium bieden zonder ballotage. En ok om nijs & ni'gies van de Stellingwarven, meziek, filmpies, foto's, recepten, lekker eten, genieten. Aj' wat te melden hebben over de Stellingwarver netuur, oons laandschop, een kuierartikel van hier, een interview mit meensken uut de Stellingwerven, raodsels, ok dan kuj' op disse webstee dat kwiet'.

Alle nieuwsbrieven van de Stichting de Grijpvogel zijn ook te lezen op

<http://www.bekieketmar.nl/grijpvogel/>

- **Het boek 'rechtvaardigheid' van Michael J. Sandel in studie Filosofie in groepsverband**

De studiegroep Filosofie van de Stichting de Grijpvogel bestudeert momenteel het belangrijke boek 'Rechtvaardigheid' van de Amerikaanse Harvard-hoogleraar Michael J. Sandel. Het thema 'rechtvaardigheid' is een van de belangwekkendste thema's in deze tijd. De keuze voor dit boek is een vervolg op de bestudering van de 'Ethica Nicomachea' van Aristoteles.

Sandel onderzoekt in het boek drie benaderingen van 'rechtvaardigheid':

1. Rechtvaardigheid komt neer op de maximalisatie van utiliteit of welzijn: op het grootste geluk voor het grootste aantal mensen (besproken wordt het utilitarisme van o.a. Jeremy Bentham (1748 – 1832).

2. Rechtvaardigheid houdt respect in voor de keuzevrijheid van het individu. Dat kan gaan om de feitelijke keuzes die mensen op de vrije markt maken (de neoliberale visie) of om de hypothetische keuzes die mensen *zouden* maken in een oorspronkelijke positie van gelijkheid (de egalitair-liberale visie). Besproken worden o.a. Immanuel Kant (1724 – 1804) en John Rawls (1921 – 2002).

3. Bij rechtvaardigheid gaat het om het cultiveren van deugdzaamheid en redeneren over het algemeen belang. Besproken wordt o.a. Aristoteles (384 – 322 v. Chr.).

In zijn boek tendeert Sandels voorkeur naar de derde variant.

Liefhebbers van het denken over en samen bespreken van dergelijke filosofische onderwerpen kunnen zich desgewenst aansluiten bij de studiegroep. Inlichtingen bij Frans Wuijts tel. 0516-850377 of via e-mail info@stichtingdegrijpvogel.nl.

3. GEMEENTEGELD VOOR MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

De gemeente Ooststellingwerf wil ruimte geven aan maatschappelijke initiatieven en stelt in totaal een bedrag van 1 miljoen euro beschikbaar. De gemeenteraad heeft op 17 november 2015 de hoofdlijnen van de subsidie vastgesteld. De subsidie wordt evenredig verdeeld over drie aanvraagrondes en kan alleen door rechtspersonen (verenigingen, instellingen, stichtingen) worden aangevraagd. De exacte startdatum van de eerste ronde wordt bekendgemaakt als de subsidieregeling door het college is vastgesteld. De hoofdlijnen van de subsidie staan al wel vast. De gemeente schrijft op haar website:

- Verenigingen, instellingen en stichtingen kunnen een subsidieaanvraag indienen (rechtspersonen);
- *De toetsingscriteria.* Of een aanvraag veel punten krijgt hangt af van hoe goed het past bij onze uitgangspunten, de toetsingscriteria. Dit is bijvoorbeeld of het idee zorgt voor een bijdrage aan economische

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

ontwikkeling, sociale leefbaarheid, en/of natuur en milieu. Er zijn ook punten te scoren als de activiteit vernieuwend is, als er actieve bijdrage wordt geleverd door de indiener en als er veel mensen/groepen achter het idee staan en ook baat hebben bij het idee.

- *De weigeringsgronden.* Van sommige ideeën weten we al dat we daar geen subsidie aan gaan geven, zoals aan het organiseren van een dorps- of buurtfeest of aan een idee waardoor de aanvrager winst zal gaan maken. Dit zijn de 'weigeringsgronden', hier gaan we goed naar kijken.
- Het subsidiebedrag wordt evenredig verdeeld over drie rondes. De startdatum wordt bekendgemaakt als het college de subsidieregeling heeft vastgesteld.
- 13 weken na de startdatum van de 1e ronde wordt de uitslag bekend gemaakt;
- Als de aanvraag volledig is wordt deze beoordeeld door een onafhankelijke adviescommissie. Zij geven punten aan het idee aan de hand van de toetsingscriteria. Bijvoorbeeld of het idee zorgt voor een bijdrage aan economische ontwikkeling, sociale leefbaarheid, en/of natuur en milieu. De gemeenteraad beslist in de volgende vergadering of de aanvragen ook nog door een publieksjury worden beoordeeld. De aanvragen met de meeste punten krijgen subsidie. Als de aanvraag toch niet genoeg punten heeft gekregen, dan kan het plan worden verbeterd en meedoen met de volgende ronde.
- Zodra de subsidieregeling is vastgesteld wordt de procedure uitgebreid weergegeven.

Achtergrond

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Kaderbrief 2016-2019 op 16 juni 2015 besloten om € 2 miljoen vanuit de opbrengsten van precariogelden incidenteel te besteden. De helft wordt besteed aan eenmalige maatschappelijke initiatieven met economisch en/of maatschappelijk rendement.

Het wel of niet instellen van een publieksjury wordt in de volgende vergadering van de gemeenteraad besloten, vanwege het staken van stemmen over een amendement rondom de publieksjury. Het college stelt binnenkort de subsidieregeling vast. Vervolgens wordt gestart met het subsidietraject.

Toetsingscriteria

De voor subsidieverlening in aanmerking komende aanvragen worden gerangschikt op basis van het voldoen aan de volgende criteria:

- de mate waarin er draagkracht voor de activiteit bestaat in het betrokken gebied;
- de mate waarin de activiteit leidt tot een voortdurende situatie of een voortdurende activiteit (continuïteit);
- de mate waarin de activiteit samenwerking tussen mensen of organisaties bevordert;
- de mate waarin de activiteit een positieve bijdrage levert aan kansen voor mensen die een minder kansrijke positie in de samenleving hebben;
- de mate waarin de activiteit een positieve bijdrage levert aan natuur en milieu;
- de mate waarin de activiteit een positieve bijdrage levert aan de economische ontwikkeling;

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

- de mate waarin de activiteit een positieve bijdrage levert aan de sociale leefbaarheid;
- de mate waarin de activiteit een positieve bijdrage levert aan de fysieke leefbaarheid;
- de mate waarin de activiteit vernieuwend is;
- de mate waarin de initiatiefnemers actief bijdragen aan de uitvoering van de activiteit.

Weigeringsgronden

Aanvragen die binnenkomen worden getoetst op ontvankelijkheid. Dit betekent dat een aanvraag wordt geweigerd indien de aanvraag niet volledig is en indien:

- met de activiteiten waarvoor subsidie wordt gevraagd is begonnen voordat de aanvraag is ontvangen;
- de activiteit gericht is op particuliere of ondernemingswinst;
- de activiteit gelijk of vergelijkbaar is met activiteiten waarvoor het college ook op grond van een andere subsidieregeling subsidie zouden kunnen verstrekken;
- voor de activiteit reeds een boekjaarsubsidie is verstrekt;
- het aannemelijk is dat de activiteit leidt tot investeringen die ongedekte toekomstige lasten voor onderhoud of instandhouding voor de gemeente tot gevolg hebben;
- de activiteit geheel of grotendeels bestaat uit het organiseren van een (dorps- of buurt)feest, borrel of barbecue of daarmee gelijk te stellen activiteit;
- de activiteit geheel of grotendeels bestaat uit het schrijven of uitgeven van een boek;
- de activiteit geheel of grotendeels bestaat uit het ontwerpen, vervaardigen of plaatsen van een standbeeld of gedenkplaat;
- de activiteit geheel of grotendeels bestaat uit het verkrijgen van een onroerende zaak.

Het Plan Da's Berkoop! met o.a. vernieuwende menselijke, sociale, landschappelijke en architectonische gezichtspunten zou heel wel aan bovengenoemde toetsingscriteria kunnen beantwoorden.

Zoals:

- Mooi in architectonische schoonheid;
- Passend bij de genius loci ('de geest van de plek'), de markante eigenheid van Oldeberkoop en dus organisch afgestemd op het beschermde dorpsgezicht en historische identiteit van het Blughut-terrein;
- Energieneutraal;
- Milieubewust, met duurzaam materiaalgebruik; ecologisch;
- Participatie: het project tot stand brengen in samenspraak met alle betrokkenen;
- Coöperatief georganiseerd;
- Betaalbaar en rendabel.

Intrigerend is dat het College van B&W enerzijds veel gemeentegeld wil gaan spenderen aan maatschappelijke initiatieven (en daar zou het Plan Da's Berkoop! dus toe kunnen behoren) en anderzijds de voorkeur geeft aan het laten bouwen van dure woningen voor het hogere segment op het Blughut-terrein in Oldeberkoop.

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

Zou het college net als Faust verzuchten:

*Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust,
die eine will sich von der andern trennen
Die eine hält in derber Liebeslust
sich an die Welt mit klammernden Organen;
die andre hebt gewaltsam sich vom Dust
zu den Gefilden hoher Ahnen.*
(Johan Wolfgang von Goethe)

Waarschijnlijk niet.....of is dit nu te pessimistisch?

4. GEVELSTEEN WAPEN OOSTSTELLINGWERF IN GRONINGER MUSEUM

In het Groninger Museum is al vanaf 16 oktober een overzichtstentoonstelling te zien van het werk van de Groninger keramist Anno Smith (1915-1990). Smith is de maker van de vele gevelstenen met het gemeentewapen van Ooststellingwerf. Een van deze gevelstenen is door de Stichting de Grijpvogel aan het museum in bruikleen gegeven voor de tentoonstelling.

Donderdagmiddag 26 november opende Andreas Blühm, directeur van het Groninger Museum, een feestelijke bijeenkomst vanwege de presentatie van een boek over het leven en werk van Anno Smith. De titel is 'Anno Smith, keramist. De grote gevelversierder'. Het is geschreven door Jaap Ekhart. De vele foto's zijn van fotograaf Rudmer Nijman. Het eerste exemplaar van het boek werd door de uitgever overhandigd aan Anno's weduwe, de 100-jarige mw. Bea Smith. Enkele pagina's van het boek worden gewijd aan de Stellingwerper gevelstenen.

'Een werkelijk prachtige uitgave, een mooi uitgevoerd boek dat recht doet aan het werk van een groot kunstenaar', aldus Andreas Blühm.

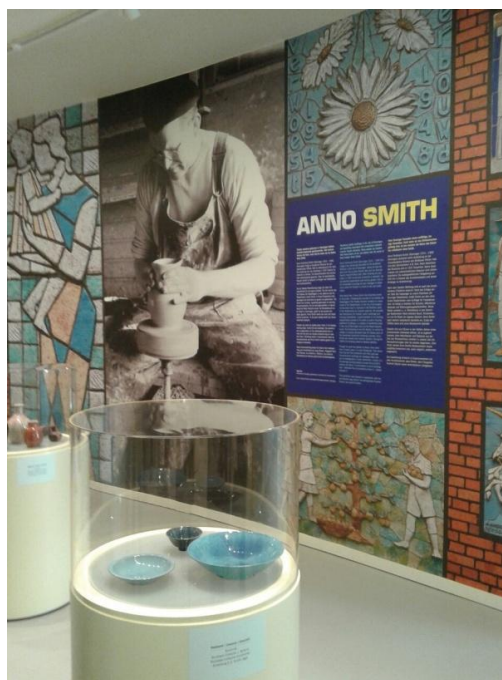

Ook conservator Egge Knol van het Groninger Museum

roemde het prachtige werk van de keramist.

Hij benadrukte het grote belang van de absoluut noodzakelijke bewustwording bij het publiek voor de bewaard gebleven werken van Anno Smith, juist om deze niet verloren te laten gaan.

Hij noemde de Stichting de Grijpvogel in dit verband als een van de voorbeelden die waardering verdienen. 'Veel mensen', voegde hij eraan toe, 'weten het misschien niet, maar het kan ook best zijn dat ze iets van Anno Smith in huis hebben: een kom, vaas, schaal of beker. Kijk ernaar, geniet ervan'. Anno Smith maakte immers niet alleen tableaus voor gebouwen, hij maakte ook heel veel pottenbakkerskunst. In het Groninger Museum is een selectie daarvan te aanschouwen. Het mooie en rijk geïllustreerde boek is o.a. verkrijgbaar in de museumwinkel.

5. HET PUBLIEKE KUNSTWERK 'Het haren van de zeis' in Nijeberkoop van Annet Haring (1996); tekst ontleend aan Karst Berkenbosch 'Kunstwerken aan de weg'

Annet Haring (Hoorn 1934) hield als kind al van met de handen werken. Op 18-jarige leeftijd ging zij dan ook naar het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs in Amsterdam (Rietveldacademie). Omdat abstract werken haar niet beviel, verliet ze die opleiding. Ze verdiende daarna de kost met poseren en les geven.

Na wat omzwervingen vestigde ze zich in Rotsterhaule. Het ontwerp van 'Het haren van de zeis' werd uitgevoerd door haar zoon Marco Goldenbeld uit Sint Jacobiparochie.

Om te symboliseren dat Nijeberkoop van oudsher een agrarisch dorp is, werd gekozen voor een kunstwerk waarin een typisch agrarisch handwerk als het haren van de zeis tot uitdrukking wordt gebracht.

Dat haren ging als volgt: om goed te kunnen maaien, was het noodzaak dat de zeis steeds scherp was. Dit werd niet bereikt door slijpen op een steen, maar door het haren met het zogenaamde haargerei. Het haargerei was een tweedelige set: hamer en spit. De hamerkop had een naar twee kanten toelopende slagpunt, was enigszins afgerond en ongeveer 5 cm breed. Het spit was een klein aambeeldje, een stalen pen met een vierkante kop, iets bollend, 5 x 5 cm met 12cm onder de kop een oog voor een pennetje om het wegzakken in de grond tijdens het haren te voorkomen. Om te haren ging de maaier op zijn 'platte gat' zitten, op een droog plekje, met zijn benen gespreid. Tussen zijn benen werd het spit iets schuin in de grond gedreven. Door middel van een gevorkte tak werd de zeis in de juiste stand gebracht, zodat het blad van de zeis midden op het spit lag. Door fijn gericht met de hamer te tikken werd het staal van de zeis uitgeklopt (koud smeden). In ongeveer twintig minuten werd de zeis gehaard (scherp gemaakt) en kon er weer een halve dag mee gemaaid worden. Na ieder gemaaid 'zwad' (een baan afgemaaid stuk gras) werd door middel van een 'strekkel' (een soort strijkstok, in het Stellingwerfs een 'strieckel') het snijvlak scherp gehouden. (Bron: De Omroeper okt. 1991)

Stichting De Grijpvogel/nov. 2015